

DRUŽINSKA MEDICINA NA STIČIŠČU KULTUR

Mednarodni tečaj že 14. leto skupaj z že 21. učnimi delavnicami prinaša na področje novo, svežo, izzivalno in nenavadno temo. Letos smo želeli spregovoriti o prisotnosti, pomenu in obvladovanju razlik, ki se pojavljajo v naših ambulantah. Pa angleško smo temu na dolgo rekli »Learning and teaching about patient centred care in modern crosscultural communities«, kar je v tujem jeziku zvenelo kolikor toliko razumljivo, slovenski prevod pa bi bil pošasten. Vsaj tako se mi je zdelo. Še posebej če upoštevamo razlike v pomenu nekaterih besed v slovenskem in v angleškem jeziku. Ko sem se o tem na hodniku Katedre pogovarjal z Igorjem Švabom, mu je ušlo iz ust: »Pa naj bo Družinska medicina na stičišču kultur«. Da te domislice ne bi pozabil, sem si jo na hitro zapisal in jo vam letos serviramo kot slogan, ki pokriva številne razlike pri naših bolnikih in ne nazadnje pri nas samih – od narodnostnih, rasnih, političnih, verskih in vseh drugih, ki nas zaznamujejo in nas delajo med seboj drugačne. Izognili smo se le spolu, starosti in družbenemu statusu naših bolnikov.

Ker gre za precej neobdelano področje, je bilo moč najti le malo literature, ki bi celovito obdelovala to področje, zato smo k sodelovanju povabili številne kolege in predstavnike mnogih skupnosti in skupin. Večina se jih je odzvala povabilu, da nam napišejo svoje poglede in odnos do zdravja in zdravljenja svoje skupine, ki bo v pomoč zdravnikom in drugim zdravstvenim delavcem pri njihovem delu z bolniki. Na žalost, nekateri kljub obljubi niso oddali svojih prispevkov. Kljub temu smo s tem zbornikom odgovorili na nekaj ključnih vprašanj, ki bi sicer ostala prikrita.

Razlike obstajajo. O njih moramo povprašati naše bolnike v takem obsegu, kolikor nam bo to pomagalo in koristilo pri kakovostni oskrbi njihovih težav. Skrivanje razlik pod preprogo ali tiščanje glave v pesek ob njihovem zaznavanju ne koristijo nikomur.

Če želimo zagotavljati pravično oskrbo čim širšemu krogu naših bolnikov, je to mogoče le ob nudenju enakih pogojev ob priznavanju neenakosti naših bolnikov. Z bolniki moramo govoriti v njim razumljivem jeziku. Kadar ne govorimo niti enega skupnega jezika,

potrebujemo prevajalca ali interpretatorja. Kako bomo drugače razumeli bolnikovo razlago težav in kako bo bolnik lahko sledil našim navodilom, če jih ne bo razumel? Na državnih institucijah pa je odgovornost, da priskrbijo kadre in sredstva, ki bodo na razpolago bolnikom in izvajalcem za tako pomoč.

Kulturne razlike so poleg vseh ostalih pomembnih dodatni vir možnih nesoglasij z vsemi svojimi negativnimi posledicami na odnose med zdravnikom in bolnikom ter predvsem na zdravljenje. Upoštevanje kulturnih razlik je zato pomembno preventivno dejanje, ki preprečuje možne zaplete.

Duhovnost je zopet v modi. To se po svoje kaže s pojavom številnih novodobnih sekt, kultov in ne nazadnje različnih prerokovalcev, ljudi, ki zdravijo na mistične načine, medijskih nastopov različnih vidcev in vedcev. Tudi ateistično usmerjeni ljudje iščejo duhovne vrednote in razlage, zato duhovnost predstavlja pomembno področje vrednot vsake družine. Pravzaprav je vsaka družina majhna kulturna enota, o kateri se moramo pozanimati, če želimo upoštevati družino pri možnem nastanku bolezni in jo vključiti v oskrbo in zdravljenje bolnih članov. S pomočjo tega zbornika in učnih delavnic bomo prišli do prave vsebine in mere zanimanja za kulturne razlike pri naših bolnikih, ki nam bodo služile za njihovo čim boljšo oskrbo.

Zahvala za ta zbornik velja bolnikom, ki so nas svojimi razlikami spodbudili k pisanju in avtorjem, ki so večino tega popisali, da imamo pred sabo pomembno delo s področja obvladovanja razlik. Pred nami je več kot 20 zanimivih raznolikih prispevkov, ki so jih napisali zdravniki, teologi in drugi strokovnjaki tega področja. Naj čim številnejšim bralcem služijo pri njihovem delu.

Kranjska Gora, oktober 2004

Janko Kersnik